

सन २०१२-१३ च्या खरीप हंगामातील
५० पैशांपेक्षा कमी, अंतिम पैसेवारी
असलेल्या टंचाईग्रस्त गावांमध्ये विविध
उपाययोजना जाहीर करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : एससीवाय २०१२/प्र. क्र. ४२८/म-७

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक: ९ जानेवारी, २०१३

पहा:-

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र: एससीवाय २०१२/प्र.क्र. २८२/म-७,
दिनांक २२.०८.२०१२
- २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र: एससीवाय २०१२/प्र.क्र. २८२/म-७,
दिनांक २४.०८.२०१२
- ३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र: एससीवाय २०१२/प्र.क्र. ३४१/म-७,
दिनांक २५.१०.२०१२
- ४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र: एससीवाय २०१२/प्र.क्र. २८२/म-७,
दिनांक ३०.१०.२०१२
- ५) शासन निर्णय, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग क्र: ग्रापाधो १०१३/प्र.क्र.०१/
पापु-०७, दिनांक ७ जानेवारी, २०१३

प्रस्तावना :

सन २०१२ च्या पावसाळ्यात राज्यातील काही भागात अपूऱ्या पावसामुळे पिण्याच्या पाण्याची व चान्याची कमतरता जाणवत होती. हे लक्षात घेता शासनाने वरील संदर्भ क्र. १ व २ येथील शासन निर्णयान्वये राज्यातील २६ जिल्ह्यातील १२३ तालुक्यात दुष्काळी परिस्थिती जाहीर करण्यात आली होती. तसेच, संदर्भ क्र. ३ व ४ येथील ११ जिल्ह्यातील ६२५० गावांत खरीप हंगामाची हंगामी पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी आढळल्याने टंचाई सदृश्य परिस्थिती जाहीर करून पुढील सवलती जाहीर केल्या होत्या:-

- १) महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत आवश्यकतेप्रमाणे कामे सुरू करणे व कोणतीही व्यक्ती रोजगारापासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता जिल्हाधिकारी यांनी घेणे.

- २) पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असलेल्या गावांमध्ये टँकर्स, बैलगाड्या इत्यादी मार्फत पाणी पुरवठा करणे.
- ३) मोठ्या, मध्यम व लघु पाटबंधारे प्रकल्पामध्ये पिण्यासाठी पाणी अग्रहक्काने राखून ठेवणे.
- ४) ज्या गावांतील हंगामी पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी जाहीर करण्यात आली आहे, त्या तालुक्यांतील मंडळस्तरावर जास्तीत जास्त एक चारा छावणी उघडणे.

राज्यातील चार महसूल विभागातील जिल्हाधिकाऱ्यांनी खरीप पिकांची अंतिम पैसेवारी जाहीर केली आहे. जिल्हाधिकारी यांनी जाहीर केलेल्या सदर अंतिम पैसेवारीप्रमाणे या चार विभागात एकूण ७,०६४ गावांमध्ये ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आढळून आली आहे. अशा प्रकारे या विभागांमध्ये ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आढळून आलेल्या गावांमध्ये टंचाई सदृश्य परिस्थिती जाहीर करणे व त्यानुषंगाने योग्य त्या सवलती उपलब्ध करून देण्याची बाब शासन विचाराधीन होती. या सर्व बाबींचा विचार करून पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे:-

शासन निर्णय :-

राज्यातील सन २०१२ च्या खरीप हंगामात जिल्हाधिकारी यांनी ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी घोषित केलेल्या ७,०६४ गावांमध्ये (परिशिष्ट-अ) टंचाई परिस्थिती जाहीर करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. उपरोक्त नमूद केलेल्या गावांमध्ये शासन निर्णय दिनांक २५ ऑक्टोबर २०१२ व ३० ऑक्टोबर, (संदर्भ क्र. ३ व ४) प्रमाणे देय असलेल्या चार सुविधा उपलब्ध करून देण्यात याव्यात. याशिवाय हया गावांना खालीलप्रमाणे ५ अतिरिक्त सवलती नव्याने उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.

- १) जमीन महसूलात सूट
- २) सहकारी कर्जाचे रुपांतरण
- ३) वीज बिलात ३३.५% इतकी सूट
- ४) परीक्षा शुल्कात माफी
- ५) शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसुलीस स्थगिती

३. ज्या गावांची नजर अंदाज (हंगामी) पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी होती, मात्र आता अंतिम पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा जास्त झालेली आहे, तेथे कोणतीही सवलत येथून पुढे लागू होणार नाही. तसेच जनावरांची छावणी चालू ठेवण्याबाबत वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयानुसार चारा छावणीबाबत योग्य ती कार्यवाही करावी.

४. प्रस्तुत आदेशामधील खरीप गावांची अंतिम पैसेवारी ५० पैसे व त्यापेक्षा कमी आलेली आहे, त्या गावांचे नावनिशीवार ५० पैसे व त्यापेक्षा कमी पीक पैसेवारी आल्याबाबत सोबतच्या प्रपत्र-ब मधील विहित नमुन्यात जाहीर करावी तसेच या आदेशाला योग्य ती प्रसिध्दी द्यावी.

५. ५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी आलेल्या गावांतील स्वतंत्र नळपाणी पुरवठा योजनांची चालू विज देयके ३३% ग्रामपंचायतीने भरण्याच्या अटीस अधिन राहून ६७% (१७ % मदत व पुनर्वसन व ५०% पाणी पुरवठा विभागाच्या देखभाल खर्चातून) भरण्यात येतील.

६. या आदेशान्वये देण्यात येणाऱ्या विविध सवलतीपोटीचा आर्थिक भार संबंधित प्रशासकीय विभागांनी उचलावा व त्यासाठी आवश्यक निधी संबंधित कार्यालयांना उपलब्ध करून द्यावा.

७. या आदेशाच्या निर्गमनामुळे शासन निर्णय महसूल व वन विभाग दिनांक २२.८.२०१२ व दिनांक २४.८.२०१२ तसेच दिनांक २५.१०.२०१२ व ३०.१०.२०१२ मधील आदेश निष्प्रभावीत होतील.

८. हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ दिनांक २७.१२.२०१२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत.

९. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१३०११०१३१४०१५६१९ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(प्रदीप सी. इंदुलकर)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन.

सोबत :- परिशिष्ट-अ आणि परिशिष्ट-ब

प्रति,

सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,

कार्यकारी अभियंता (सर्व) जिल्हा परिषद/पाटबंधारे विभाग/सार्वजनिक बांधकाम
 विभाग,
 संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे
 सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई,
 मुख्य अभियंता, ग्रामीण पाणीपुरवठा /नागरी पाणीपुरवठा,
 प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, पुणे/परभणी/परळी-वैजनाथ/बीड,
 आयुक्त, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
 प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर,
 महालेखापाल-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
 महालेखापाल-१/२ (लेखा परीक्षा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर,
 मुख्य व्यवस्थापक (पतपुरवठा), बँक ऑफ महाराष्ट्र, १५०१, लोकमंगल, शिवाजीनगर,
 पुणे-५,
 महाव्यवस्थापक, राष्ट्रीय कृषी व ग्रामीण विकास बँक, प्रादेशिक कार्यालय,
 ५४, वेलस्ली रोड, शिवाजी नगर, पुणे
 ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, ग्रारोयो/जलसंधारण
 सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग (सहकार-कार्या-२ स-५ प्रती)
 कृषि व पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग (कृषि)
 वित्त विभाग (व्यय-१)
 पाटबंधारे विभाग (लाक्षेविप्रा)
 नियोजन विभाग, रोहयो-६ (५ प्रती)
 ऊर्जा विभाग (ऊर्जा-४) (५ प्रती)
 पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग (पापु-१४)(५ प्रती)
 महासंचालक, माहिती व प्रसिध्दी संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई - ३२
 सर्व मंत्रालयीन विभाग,
 कार्यासन अधिकारी, म-३/म-११/ल-२/टि-२/ब-१/फ-४, महसूल व वन विभाग,
 महसूल व वन विभागातील इतर सर्व कार्यासने/म-७ कार्यासन (निवडनस्ती)

शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र.एससीवाय-२०१३/प्र.क्र.४२८/म-७,
दिनांक ९ जानेवारी, २०१३ चे सहपत्र

परिशिष्ट-अ

खरीप हंगाम २०१२-२०१३ ची अंतिम पैसेवारी जाहीर केलेल्या गावांची संख्या

अ.क्र.	विभाग	जिल्हा	पैसेवारी जाहीर केलेली गावे (खरीप)	५० पैशांपेक्षा कमी पैसेवारी असलेली गावे	५० पैशांपेक्षा जास्त पैसेवारी असलेली गावे
१	कोकण	ठाणे	१८८८	००	१८८८
		रायगड	१८९१	००	१८९१
		रत्नागिरी	१५२३	००	१५२३
		सिंधुदूर्ग	७३७	००	७३७
	एकूण		६०३९	००	६०३९
२	नाशिक	नाशिक	१९६०	९०२	१०५८
		धुळे	६७६	२४५	४३१
		नंदुरबार	८७९	०	८७९
		जळगाव	१५०१	११७९	३२२
		अहमदनगर	१५२०	५८०	०
	एकूण		६६०६	२९०६	२६९०
३	औरंगाबाद	औरंगाबाद	१३५३	११७६	१७७
		जालना	९७०	९७०	०
		परभणी	८४८	३०	८१८
		हिंगोली	७०७	०	७०७
		नांदेड	१५७५	०	१५७५
		बीड	१४०३	६८५	७१८
		लातूर	९४३	०	९४३
		उस्मानाबाद	४४४	४३८	६
	एकूण		८२४३	३२९९	४९४४
४	पुणे	पुणे	१३१२	१७९	११३३
		सातारा	१४९८	४२४	१०७४
		सांगली	६३०	२४९	३८१
		सोलापूर	००	००	००
		कोल्हापूर	१२१२	७	१२०५
	एकूण		४६५२	८५९	३७९३
	एकूण		२५५४०	७०६४	१७४६६

शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र.एससीवाय-२०१३/प्र.क्र.४२८/म-७,
दिनांक ९ जानेवारी, २०१३ चे सहपत्र

परिशिष्ट -ब

ज्या अर्थी, शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : एससीवाय-२०१३/
प्र.क्र.४२८/म-७, दिनांक ९ जानेवारी, २०१३ नुसार सन २०१२-२०१३ च्या खरीप हंगामातील
ज्या गावांची अंतिम पैसेवारी ५० पैसे वा त्या पेक्षा कमी आलेली आहे ती गावे टंचाईग्रस्त
म्हणून जाहीर करावयाची आहेत.

त्या अर्थी, त्या अनुषंगाने मी जिल्हाधिकारी, जिल्हा
खाली नमूद केलेल्या तालुक्यामधील त्यांच्या नावांसमोर दर्शविलेल्या गावांत टंचाई परिस्थिती
जाहीर करित आहे :-

अ.क्र.	तालुका	खरीप पिकांची अंतिम पैसेवारी ५० पैसे वा त्यापेक्षा कमी आलेल्या गावांची नावे व संख्या

सही
जिल्हाधिकारी, जिल्हा.